

Jdg

Chapter 9

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

אִמּוֹ ibu-nipun H0517	אָחִי para-sadèrèk H0251	אֶל- dhateng- H0413	שִׁכְּמָה dhateng-Sikhèm H7927	יְרֻבְעָל Yérubaal H3378	בֶּן- putra- H0040	אֲבִימֶלֶךְ Abimèlèkh H0040	וְיָדָד Lan-tindak H3212	1
בַּיִת- bale-wisma- H4940	מִשְׁפַּחַת kulawarga H4940	כָּל- sedaya- H3605	וְאֶל- lan-dhateng- H0413	אֶלֵיהֶם dhateng-piyambakipun-sedaya H0413			וְיָדָד lan-ngandika H1696	
					לְאִמּוֹ: pangandikanipun H0559	אִמּוֹ ibu-nipun H0517	אָבִי rama H0001	

Anadene Sang Abimelekh bin Yerubaal, tindak menyang ing Sikhèm manggihi para sadhereke ibune lan reraosan karo iku tuwin karo kulawangsane ibune kabeh mangkene:

טוֹב langkung-saé H4100	מָה- menapa- H4100	שִׁכְּמָה Sikhèm H7927	בְּעַלְיָ para-pangageng H1167	כָּל- sedaya- H3605	בְּאָזְנֵי ing-talingan H0241	מִּגִּי mugi H4994	וְיָדָד ngandikakna- H1696	2
בְּנֵי para-putra H3605	כָּל sedaya H0376	אִישׁ tiyang H0376	שִׁבְעִים pitung-dasa H7657	בְּכָם panjenengan H4910	הַמֶּשֶׁל menapa-mréntah H4910	לָכֶם kangge-panjenengan H4910		
כִּי- bilih- H2142	וְיָדָדָם lan-panjenengan-éling H2142	אֶחָד setunggal H0259	אִישׁ tiyang H0376	בְּכָם panjenengan H0376	מֶשֶׁל mréntah H4910	אִם- menapa- H4910	יְרֻבְעָל Yérubaal H3378	
			אֲנִי: kula H0589	וּבְשָׂרְכֶם lan-daging-panjenengan H1320		עֲצָמְכֶם balung-panjenengan H6106		

"Kula nyuwun tulung, panjenengan kula aturi ngandika dhateng sakathahipun tiyang ing Sikhèm, makaten: Pundi ingkang prayogi tumrap panjenengan sadaya, kaereh ing tiyang pitung dasa, inggih punika para putranipun Rama Yerubaal sadaya, punapa dening tiyang satunggal? Saha mugi karsaa ngengeti, bilih kula punika kulit-daging panjenengan."

	כָּל- sedaya- H3605	בְּאָזְנֵי ing-talingan H0241	עַלְיוֹ bab-piyambakipun H0241	אִמּוֹ ibu-nipun H0517	אָחִי- para-sadèrèk- H0251	וְיָדָד Lan-ngandika H1696	3	
לָכֶם manah-ipun H5186	וְיָט lan-miring H5186	הָאֵלֶּה punika H0428	הַדְּבָרִים pangandikan H1697	כָּל- sedaya- H3605	אֵת - H0853	שִׁכְּמָה Sikhèm H7927	בְּעַלְיָ para-pangageng H1167	
		הוּא: piyambakipun H1931	אָחִינוּ sadèrèk-kita H0251	אֲמָרוּ ngandika H0559	כִּי amargi H0559	אֲבִימֶלֶךְ Abimèlèkh H0040	אָחִי wingkingipun H0040	

Para sadhereke ibune tumuli padha nyaritakake marang sakehing wong ing kutha Sikhèm bab Sang Abimelekh, temah atine wong ing kono padha kagendheng marang sang Abimelekh, awit celathune: "Dheweke iku rak sadulur kita?"

4
 וַיִּתְּנוּ-לוֹ שְׁבַעִים כֶּסֶף מִבֵּית בְּרִיתְכֶם לַאֲחֵינוּ
 Lan-nyéwa Baal-Bérit saking-griya pérak pitung-dasa dhateng-piyambakipun Lan-maringi-
[H1170](#) [H3701](#) [H7657](#) [H5414](#)

בְּכֶם אַבִּימֶלֶךְ אַנְשִׁים רִיקִים וּפְחֹזִים וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו:
 wingkingipun lan-tindak lan-sembrana tanpa-guna para-tiyang Abimèlèkh kalayan-punika
[H3212](#) [H6348](#) [H7386](#) [H0376](#) [H0040](#)

Sang Abimelekh tumuli dicaosi dhuwit pitung puluh sekel selaka kajupuk saka ing kabuyutane Baal-Berit; iku banjur diagem ngopahi wong glandhangan lan wong mblasar supaya ngetutburi panjenengane.

5
 וַיָּבֵא בֵּית-אָבִיו עֹפְרָתָה וַיְהִיגָּ אֶת-פָּרָא-סַדֶּרֶק-יִפּוּן
 para-sadèrèk-ipun - lan-mejahi dhateng-Ofra rama-nipun griya- Lan-rawuh
[H0251](#) [H0853](#) [H2026](#) [H6084](#) [H0001](#) [H0935](#)

בְּנֵי-יִרְבֵּעַל שְׁבַעִים אִישׁ עַל-וָתָם יוֹתָם בֶּן-יִרְבֵּעַל
 putra- Yotam lan-kantun setunggal watu ing- tiyang pitung-dasa Yérubaal para-putra-
[H3147](#) [H3498](#) [H0259](#) [H0068](#) [H0376](#) [H7657](#) [H3378](#)

יִרְבֵּעַל הִקְטִין כִּי נִחְבָּא: ס
 Yérubaal ingkang-alit amargi ndhelik
[H2244](#) [H3378](#)

Tumuli tindak menyang ing daleme ramane ing Ofra, sarta nyirnakake para sadhereke, putrane Sang Yerubaal wong pitung puluh, landhesan watu siji. Nanging Sang Yotam, putrane Sang Yerubaal, kang wuragil bisa oncat marga ndhelik.

6
 וַיִּאֶסְפוּ כָל-בְּעָלֵי שִׁכְמָם וְכָל-בֵּית מִלּוֹא וַיִּלְכוּ
 lan-tindak Milo bale-wisma lan-sedaya- Sikhèm para-pangageng sedaya- Lan-nglempak
[H3212](#) [H4407](#) [H3605](#) [H7927](#) [H1167](#) [H3605](#) [H0622](#)

וַיִּמְלִיכוּ אֶת-אַבִּימֶלֶךְ עַם-אֱלֹן מִצֹּב אֲשֶׁר
 ingkang tugu wit-èk ing- dados-raja Abimèlèkh - lan-njumenengaken-raja
[H5324](#) [H0436](#) [H4428](#) [H0040](#) [H0853](#)

בְּשִׁכְמָם:
 ing-Sikhèm
[H7927](#)

Sakehing wong ing kutha Sikhèm lan ing Bet-Milo banjur padha nglumpuk ana ing sacedhake wit elon ing panggonan tugu pangeling-eling kang ana ing kutha Sikhèm, njumenengake Sang Abimelekh dadi ratu.

7
 וַיִּגְדְּרוּ לְיוֹתָם וַיִּלְךְ וַיַּעֲמֵד בְּרֹאשׁ תְּרֵי-גְרִזִּים
 Lan-dipun-cariyosaken dhateng-Yotam lan-tindak lan-ngadeg lan-ngadeg ing-pucuk redi- Gèrizim
[H5046](#) [H3147](#) [H3212](#) [H5975](#) [H2022](#) [H1630](#)

וַיִּשָּׂא קוֹלוֹ וַיִּקְרָא וַיִּזְאָמֵר לְהָם
 lan-ngangkat swanten-ipun lan-nguwuh lan-ngandika dhateng-piyambakipun-sedaya
[H5375](#) [H7121](#) [H0559](#)

שָׁמְעוּ אֵלַי בְּעָלֵי שִׁכְמָם וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים
 midhangetna dhateng-kula para-pangageng Sikhèm ingkang panjenengan lan-midhangetaken
[H8085](#) [H0413](#) [H1167](#) [H7927](#) [H0413](#) [H8085](#)

אֱלֹהִים:
 Gusti-Allah
[H0430](#)

Bareng Sang Yotam kawartanan bab lelakon iku mau, tumuli tindak sarta mapan ing pucaking gunung Gerizim, banjur nguwuh-uwuh kalawan swara seru marang wong-wong mau, mangkene: "Lha mugi sami midhangetna atur kula, dhuh para ingkang sami manggen ing kitha Sikhèm, supados Gusti Allah inggih miyarsakna atur panjenengan ugi.

ויאמרו lan-ngandika H0559	מלך raja H4428	עליהם ing-ninggil-ipun	למשח kangge-njebadi H4886	העצים wit-witan H6086	הלכו tindak H1980	הלך tindak H1980	8
---	--------------------------------------	---------------------------	---	---	---	--	---

עלינו: (מלכה) [מלוכה] לית
kita mréntaha [mréntaha] dhateng-wit-zaitun
[H2132](#)

Ing satunggaling dinten wit-witan sami nglempak badhe milih ingkang badhe dipun jebadi dados ratunipun. Tembungipun dhateng wit jaitun: Sumangga panjenengan kula aturi dados ratu kula!

את - H0853	החרלתי menapa-kula-nilaraken H2308	הנית wit-zaitun H2132	להם dhateng-piyambakipun-sedayu	ויאמר Lan-ngandika H0559	9
----------------------------------	--	---	------------------------------------	--	---

והלכתי lan-kula-tindak H1980	וּמַנְוּסָא lan-manungsa H0376	אֱלֹהִים Gusti-Allah H0430	יִכְבְּרוּ dipun-mulyakaken H3513	כִּי kalayan-kula	אֲשֶׁר- ingkang-	לִישָׁה lisah-kula H1880
--	--	--	---	----------------------	---------------------	--

על- העצים: לנוע
wit-witan ing-ninggil- kangge-ngombang-ambing
[H6086](#) [H5128](#)

Nanging sami dipun wngsuli dening wit jaitun wau: Apa kiramaku gelem ninggal lengaku, kang kanggo ngluhurake gusti Allah lan manungsa, banjur lunga nglayang ana ing dhuwur wit-witan?

עלינו: kita	מלכי mréntaha	את panjenengan	לכי- rawuha- H3212	לתאנה dhateng-wit-anjir H8384	העצים wit-witan H6086	ויאמרו Lan-ngandika H0559	10
----------------	------------------	-------------------	--	---	---	---	----

Wit-witan tumuli sami nembung dhateng wit ara: Sumangga ta, panjenengan kula aturi dados ratu kula!

את - H0853	החרלתי menapa-kula-nilaraken H2308	התאנה wit-anjir H8384	להם dhateng-piyambakipun-sedayu	וּתְאָמַר Lan-ngandika H0559	11
----------------------------------	--	---	------------------------------------	--	----

לנוע kangge-ngombang-ambing H5128	והלכתי lan-kula-tindak H1980	הטובה ingkang-saé	תנובתי woh-kula H8570	ואת- lan- H0853	מתקי manising-kula H4987
---	--	----------------------	---	---------------------------------------	--

על- העצים: wit-witan ing-ninggil-
[H6086](#)

Nanging wit ara mangsuli: Apa kiramaku gelem ninggal lelegiku lan wohku kang becik-becik, banjur lunga nglayang ana ing dhuwur wit-witan?

(מלכי) mréntaha	[מלוכה] [mréntaha]	את panjenengan	לכי- rawuha- H3212	לנגור dhateng-wit-anggur H1612	העצים wit-witan H6086	ויאמרו Lan-ngandika H0559	12
--------------------	-----------------------	-------------------	--	--	---	---	----

עלינו:
kita

Wit-witan lajeng sami nembung dhateng wit anggur: Sumangga ta panjenengan kula aturi dados ratu kula!

את- החרלתי להם ותאמר 13
 - menapa-kula-nilaraken wit-anggur dhateng-piyambakipun-sedaya Lan-ngandika
[H0853](#) [H2308](#) [H1612](#) [H0559](#)

והלכתי ונאנשים אל הים המשמת תירושי
 lan-kula-tindak lan-manungsa Gusti-Allah ingkang-mbingahaken anggur-énggal-kula
[H1980](#) [H0376](#) [H0430](#) [H8055](#) [H8492](#)

העצים: על- לנוע
 wit-witan ing-nginggil- kangge-ngombang-ambing
[H6086](#) [H5128](#)

Nanging wit anggur mangsuli: Apa kiramaku gelem ninggal duduhe wohku anggur, kang ndadekake renaning panggalihe Gusti Allah lan gawe senenging manungsa, banjur lunga nglayang ana ing dhuwur wit-witan?

מלך- אתה לך האטר אל- העצים כל- ויאמר 14
 mréntaha- panjenengan tindaka grumbul-eri dhateng- wit-witan sedaya- Lan-ngandika
[H3212](#) [H0329](#) [H0413](#) [H6086](#) [H3605](#) [H0559](#)

עלינו:
 kita

Wit-witan lajeng sami nembung dhateng eri bebondhotan: Sumangga ta panjenengan kula aturi dados ratu kula.

אתם באמת אם העצים אל- האטר ויאמר 15
 panjenengan ing-kayektosan menawi wit-witan dhateng- grumbul-eri Lan-ngandika
[H0571](#) [H6086](#) [H0413](#) [H0329](#) [H0559](#)

בצלי מנשים אתי
 ing-wewayangan-kula ngeyupi rawuha ing-nginggil-panjenengan dados-raja kula njebadi
[H6738](#) [H2620](#) [H0935](#) [H4428](#) [H0853](#) [H4886](#)

ארזי את- ותאכל האטר מן- אש תצא אין ואם-
 wit-aras - lan-ngobong grumbul-eri saking- latu medal mboten lan-menawi-
[H0730](#) [H0853](#) [H0398](#) [H0329](#) [H0784](#) [H3318](#) [H0369](#)

הלבנון:
 Libanon
[H3844](#)

Eri bebondhotan lajeng mangsuli dhateng wit-witan mau: Manawa dhasar temen-temen anggonmu padha arep njebadi aku dadi ratumu, mara padha ngauba ana ing ayamku; nanging manawa ora, kareben ana geni kang metu saka ing bebondhotan lan mangsa wit-wit kang ana ing pagunungan Libanon.

עשיתם ובתמים באמת אם ועתה 16
 panjenengan-tindakaken lan-ing-kasampurnan ing-kayektosan menawi- Lan-sapunika
[H8549](#) [H0571](#) [H6258](#)

עשיתם טובה ואם- אבימלך את- ותמליכו
 panjenengan-tindakaken kasaénan lan-menawi- Abimèlèkh - lan-njumenengaken-raja
[H0040](#) [H0853](#)

ידיו כנמול ואם- ביתו ועם- ירבעל עם-
 tangan-ipun miturut-piwales lan-menawi- bale-wisma-nipun lan-kalijan- Yérubaal kalijan-
[H3027](#) [H1576](#) [H3378](#)

לו: עשיתם
 dhateng-piyambakipun panjenengan-tindakaken

Ingang punika manawi dhasar tumindak panjenengan punika klayan temen-temen, saha jujur, inggih punika anggen panjenengan ndadosaken ratu Abimelekh, saha manawi panjenengan nandukaken pandamel sae dhateng Rama yerubaal saha turunipun, manawi panjenengan malesaken panjenenganipun ingkang satimbang kalijan lelabetanipun,

נַפְשׁוֹ nyawa-nipun H5315	אֶת- -	וַיִּשְׁלַךְ lan-mbucal H7993	עַלֵיכֶם kangge-panjenengan	אָבִי rama-kula H0001	נִלְחָם perang	אֲשֶׁר- ingkang-	17
		מִדְּיָן: Midian H4080	מִיָּד saking-tangan H3027	אֲתֶכֶם panjenengan H0853	וַיַּעַל lan-ngluwari H5337	מִנְגֵד saking-ngajeng H5048	

-- rama kula rak sampun andon perang mbelani panjenengan sadaya saha ngetohaken nyawanipun sarta sampun ngluwari panjenengan saking pamengkunipun tiyang Midian,

הַיּוֹם dinten-punika H3117	אָבִי rama-kula H0001	בַּיִת bale-wisma	עַל- nglawan-	קָמְתָם sampun-ngadeg	וְאֵלֶּם Lan-panjenengan	18
אֶחָת setunggal H0259	אֶבֶן watu H0068	עַל- ing-	אִישׁ tiyang H0376	שְׁבָעִים pitung-dasa H7657	בְּנָיו para-putra-nipun	אֶת- lan-mejahi H0853
עַל- ing-nginggil-	אֲמָתוֹ réncang-èstri-nipun H0519	בֶּן- putra-	אֲבִימֶלֶךְ Abimèlèkh H0040	אֶת- -	וַתְּמַלִּיכוּ lan-njumenengaken-raja H0853	
	הוּא: piyambakipun H1931	אֲחֵיכֶם sadèrèk-panjenengan H0251	כִּי amargi	שִׁכְּהֶם Sikhèm H7927	בְּעַלֵּי para-pangageng H1167	

mangka ing sapunika panjenengan kok sami mbalela dhateng turunipun rama kula, sarta mejahi putranipun, tiyang pitung dasa, landhesan sela satunggal, saha Abimelekh anaking abdinipun estri panjenengan dadosaken ratunipun para tiyang ing kitha Sikhèm, dupeh punika sadherek panjenengan --

יָרֻבְעָל Yérubaal H3378	עַם- kaliyan-	עֲשִׂיתָם panjenengan-tindakaken	וּבְתָמִים lan-ing-kasampurnan H8549	בְּאֵמֶת ing-kayektosan H0571	וְאֵם- Lan-menawi-	19
גַּם- ugi- H1571	וַיִּשְׂמַח lan-bingah H8055	בְּאֲבִימֶלֶךְ ing-Abimèlèkh H0040	שִׁמְחוּ bingaha H8055	הַיּוֹם dinten H3117	בַּיִתוֹ bale-wisma-nipun	וְעַם- lan-kaliyan-
					הוּא piyambakipun H1931	
				בְּכֶם: ing-panjenengan		

dados manawi panjenengan ing dinten punika tumindak setya saha tulus eklas tumrap Rama Yerubaal saha turunipun, sumangga panjenengan sami bingah-bingaha ing ngatasipun Abimelekh, saha Abimelekh kajengipun bingah-bingah ing ngatasipun panjenengan.

בְּעַלֵּי para-pangageng H1167	אֶת- -	וַתֹּאכַל lan-ngobong H0398	מֵאֲבִימֶלֶךְ saking-Abimèlèkh H0040	אִשׁ latu H0784	תְּצֵא medal H3318	אֵין mboten H0369	וְאֵם- Lan-menawi-	20
שִׁכְּהֶם Sikhèm H7927	מִבְּעַלֵּי saking-para-pangageng H1167	אִשׁ latu H0784	וְתֵצֵא lan-medal H3318	מִלּוֹא Milo H4407	בַּיִת bale-wisma	וְאֶת- lan-	שִׁכְּהֶם Sikhèm H7927	
		אֲבִימֶלֶךְ: Abimèlèkh H0040	אֶת- -	וַתֹּאכַל lan-ngobong H0398	מִלּוֹא Milo H4407	וּמִבַּיִת lan-saking-bale-wisma		

Nanging bilih boten makaten, mugu wontena latu ingkang medal saking Abimelekh ingkang mangsa para tiyang ing kitha Sikhèm lan ing Bet-Milo ngantos telas sarta wontena latu ingkang medal saking para tiyang ing kitha Sikhèm lan ing Bet-Milo ingkang mangsa dhateng Abimelekh."

שָׁם ing-ngriku H8033	וַיִּשָּׁב lan-manggèn H3427	בְּאֶרֶחַ dhateng-Béèr H0876	וַיַּלְךְ lan-tindak H3212	וַיִּבְרַח lan-lolos H1272	וַיֹּתֵם Yotam H3147	וַיִּנָּס Lan-mlajeng H5127	21
---	--	--	--	--	--	---	----

פ א sadèrèk-ipun H0251	אָחִיו: Abimèlèkh H0040	אָבִימֶלֶךְ Abimèlèkh H0040	מִפְּנֵי saking-ngajeng H6440
---	---	---	---

Sang Yotam tumuli lumajeng ngungsi menyang ing Beer sarta manggen ana ing kono marga saka ajrihe marang Sang Abimelekh sadhereke iku.

שָׁנִים: taun H8141	שָׁלֹשׁ tigang H7969	יִשְׂרָאֵל Israèl H3478	עַל- ing-nginggil-	אָבִימֶלֶךְ Abimèlèkh H0040	וַיִּשָּׂר Lan-mréntah H7786	22
---	--	---	-----------------------	---	--	----

Bareng Sang Abimelekh wus oleh telung taun anggone ngratoni ing Israel,

וּבֵין lan-antawisipun H0996	אָבִימֶלֶךְ Abimèlèkh H0040	בֵּין antawisipun H0996	רָעָה awon	רוּחַ roh H7307	אֱלֹהִים Gusti-Allah H0430	וַיִּשְׁלַח Lan-ngutus H7971	23
בְּאִבְיָמֶלֶךְ: dhateng-Abimèlèkh H0040	שִׁכְּהִם Sikhèm H7927	בְּעַלְיָ- para-pangageng- H1167	וַיִּבְגְּדוּ lan-cidra H0898	שִׁכְּהִם Sikhèm H7927	בְּעַלְיָ para-pangageng H1167		

Gusti Allah banjur nuwuhake semangat ala ing antarane Sang Abimelekh lan para wong ing kutha Sikhem, satemah wong ing Sikhem iku padha ora setya marang Sang Abimelekh,

וְרָחֵם lan-rah-ipun H1818	יִרְבֶּעַל Yérubaal H3378	בְּנֵי- para-putra-	שִׁבְעִים pitung-dasa H7657	חַמָּס panganiaya H2555	לְבֹא supados-rawuh H0935	24
מֵהַיָּם mejahi H2026	אִשְׁרָ- ingkang	אָחִיהֶם sadèrèk-ipun H0251	אָבִימֶלֶךְ Abimèlèkh H0040	עַל- ing-nginggil-	לְשֹׂמֵם kangge-mapanaken	

אֶת- - H0853	חָזְקוּ nguataken H2388	אִשְׁרָ- ingkang-	שִׁכְּהִם Sikhèm H7927	בְּעַלְיָ para-pangageng H1167	וְעַל- lan-ing-nginggil	אוֹתָם piyambakipun-sedaya H0853
			אָחִיו: para-sadèrèk-ipun H0251	אֶת- -	לְהַיָּם kangge-mejahi H2026	יָדָיו tangan-ipun H3027

supaya panganiaya kang tumanduk marang para putrane Sang Yerubaal pitung puluh iku oleha piwales lan wutahing getihe katempuhna marang Sang Abimelekh sadhereke, kang wus nyedani para putra mau, sarta marang wong ing kutha Sikhem, kang padha mbiyantu nyedani para sadhereke iku.

עַל ing H0693	מֵאֲרָבִים tiyang-ngadhang H7927	שִׁכְּהִם Sikhèm H7927	בְּעַלְיָ para-pangageng H1167	לִזְ- dhateng-piyambakipun	וַיִּשְׂמוּ Lan-mapanaken	25
-------------------------------------	--	--	--	-------------------------------	------------------------------	----

עַלֵיהֶם ing-nginggil-ipun	יַעֲבֹר langkung	אִשְׁרָ- ingkang-	כָּל- sedaya- H3605	אֶת- -	וַיִּנְזְלוּ lan-ngrampog H1497	הֶהָרִים redi-redi H2022	רָאשֵׁי pucuk
			פ א לְאָבִימֶלֶךְ: dhateng-Abimèlèkh H0040	וַיִּנְד lan-dipun-cariyosaken H5046	בְּדֶרֶךְ ing-margi H1870		

Amarga wong ing kutha Sikhem iku padha mapanake wong kang ngadhang panjenengane ana ing perenging gunung sarta padha mbegali sapa kang liwat metu ing dalan kono. Prakara iku kawartakake marang Sang Abimelekh.

בשכם ing-Sikhèm H7927	ויעברו lan-langkung	ואחיו lan-para-sadèrèk-ipun H0251	עבד Èbed H5651	בן putra-	נעל Gaal H1603	וניבא Lan-rawuh H0935	26
		שכם: Sikhèm H7927	בעלי para-pangageng H1167	בו dhateng-piyambakipun		ויבטחו- lan-pitados- H0982	

Nalika samana Gaal bin Ebed dalah para sadulure wus padha teka lan ngalih menyang ing kutha Sikhèm. Wong ing kutha Sikhèm padha kumandel marang dheweke.

ויעשו lan-ndamel	וידרכו lan-midhak H1869	כרמיהם kebon-anggur-ipun H3754	את- -	ויבצרו lan-unduh H1219	השדה dhateng-pategilan	ויצאו Lan-medal H3318	27
את- -	ויקללו lan-ngipat-ipati H7043	וישטו lan-ngunjuk H8354	ויאכלו lan-dhahar H0398	אלהיהם allah-ipun H0430	בית griya	וניבאו lan-rawuh H0935	הלולים pèsta H1974
						אבימלך: Abimèlèkh H0040	

Nuli padha metu menyang ing pategalan, ngundhuhi lan mipit wohing pakebonane anggur, banjur padha nganakake pahargyan lumebu ing kabuyutane allahe, padha mangan lan ngombe sarta ngipat-ipati Sang Abimelekh.

כי supados	שכם Sikhèm H7927	ומי- lan-sinten- H4310	אבימלך Abimèlèkh H0040	מי- sinten- H4310	עבד Èbed H5651	בן putra-	נעל Gaal H1603	וניאמר Lan-ngandika H0559	28
עבדו ngladosana H5647	פקדו pangageng-ipun H6496	וזבל lan-Zebul H2083	ירבעל Yérubaal H3378	בן putra-	הלא sanès-ta H3808	נעבדנו kita-ngladosi-piyambakipun H5647			
נעבדנו kita-ngladosi-piyambakipun H5647		ומדוע lan-kenging-menapa H4069		שכם Sikhèm H7927	אבי rama H0001	חמור Hamor H2544	אנשי para-tiyang H0376	את- -	H0853
								אנחנו: kita H0587	

Gaal bin Ebed mau banjur kandha: "Abimelekh iku sapa, lan sapa kita, wong Sikhèm iki, dene kita kok dadi abdine? Anake Yerubaal lan Zebul wakile, iku rak padha dadi abdine wong-wonge Hamor, bapakne Sikhèm, mulane apa sababe, dene aku padha dadi abdine?"

את- -	ואסירה lan-kula-nyingkiraken H5493	בְּיָדִי ing-tangan-kula H3027	הנה punika H2088	העם umat	את- -	יתן maringi H5414	ומי Lan-sinten H4310	29
וצאה: lan-medal H3318	צבאך wadya-bala-panjenengan	רבה kiyatna	לאבימלך dhateng-Abimèlèkh H0040		ויאמר lan-ngandika H0559		אבימלך Abimèlèkh H0040	

Saupama aku ngwasani wong-wong ing kutha kene, Abimelekh mesthi daktundhung." Dheweke banjur celathu marang Abimelekh: "Payo santosakna balamu, enggal ngluruga!"

וּמְרָכָה	עֶבֶד	בֶּן־	גָּעַל	דְּבָרִי	אֶת־	הַעִיר	שֶׁר־	זְבֻל	וַיִּשְׁמַע	30
lan-murka	Èbed	putra-	Gaal	pangandikan	-	kitha	pangageng-	Zebul	Lan-mireng	
H2734	H5651		H1603	H1697	H0853		H8269	H2083	H8085	

אָפּוּ :
bebendu-nipun
[H0639](#)

Bareng Sang Zebul, panggedhene kutha kono, mireng tembunge Gaal bin Ebed mau, banjur muntab dukane.

גָּעַל	הִנְהִי	לְאִמֹר	בְּתַרְמָה	אֲבִימֶלֶךְ	אֶל־	מִלְּאֲכִים	וַיִּשְׁלַח	31
Gaal	lah-punika	pangandikanipun	ing-Torma	Abimèlèkh	dhateng-	utusan	Lan-ngutus	
H1603	H2009	H0559		H0040	H0413	H4397	H7971	

אֶת־	צָרִים	וְהָנָם	שִׁכְמָה	בָּאִים	וְאָחִיו	עֶבֶד	בֶּן־
-	ngepung	lan-lah-punika	dhateng-Sikhèm	rawuh	lan-para-sadèrèk-ipun	Èbed	putra-
H0853		H2009	H7927	H0935	H0251	H5651	

עֲלִיָּה :
nglawan-panjenengan
kitha

Sang Zebul banjur nglampahake utusan menyang ing ngarsane Sang Abimelekh ing Aruma, kadhawuhan matur: "Lah Gaal bin Ebed kaliyan para sadherekipun sami dhateng ing Sikhem, tuwin kauningana, punika sami ngojok-ojoki tiyang Sikhem supados nglawan dhumateng panjenengan dalem.

אֲתָךְ	אֲשֶׁר־	וְהָעָם	אֲתָהּ	לְיָדָהּ	קוּם	וְעָתָהּ	32
kaliyan-panjenengan	ing kang-	lan-umat	panjenengan	daluh	ngadega	Lan-sapunika	
H0854				H3915		H6258	

בְּשָׂדֵהָ :
ing-pategilan
lan-ngadhang
[H0693](#)

Ingkang punika sumangga panjenengan dalem kawula aturi jengkar ing wanci dalu, inggih panjenengan dalem dalah rakyat ingkang ndherekaken panjenengan dalem, saha kawula aturi nyegat wonten ing pategilan.

וּפְשָׁטָהּ	תִּשְׁכִּים	הַשֶּׁמֶשׁ	כִּנְיָהּ	בְּבִקְרָהּ	וְהִנְהִי	33
lan-nyerang	panjenengan-tangi-gasik	srengéngé	nalika-mlethèk	ing-énjing	Lan-dados	
H6584	H7925	H8121	H2224	H1242	H1961	

אֲתָךְ	אֲשֶׁר־	וְהָעָם	הִיא	וְהִנְהִי	הַעִיר	עַל־
kaliyan-piyambakipun	ing kang-	lan-umat	piyambakipun	lan-lah-punika-	kitha	ing-nginggil-
H0854			H1931	H2009		

כְּאֲשֶׁר	לִי	וְעֲשִׂיתָ	אֵלַיָּךְ	יִצְאִים
kados	dhateng-piyambakipun	lan-panjenengan-tindakaken	dhateng-panjenengan	medal
			H0413	H3318

ס :
s tangan-panjenengan
[H3027](#)

תִּמְצָא :
manggih
[H4672](#)

Benjing-enjing, ing wanci plethekeing surya panjenengan dalem kawula aturi nempuh kitha punika. lah manawi pun Gaal sabalanipun sami medali nglawan panjenengan dalem, panjenengan dalem lajeng karsaa nandukaken punapa ingkang laras kaliyan kawontenan, ingkang panjenengan dalem uningani."

לילה עמוז אשר- העם וכל- אבימלך ויקם 34
 dalu kaliyan-piyambakipun ingkang- umat lan-sedaya- Abimèlèkh Lan-ngadeg
[H3915](#) [H3605](#) [H0040](#)

ראשונים: ארבעה שכם על- ויארכו
 golongan sekawan Sikhèm ing-nginggil- lan-ngadhang
[H0702](#) [H7927](#) [H0693](#)

Mulane Sang Abimelekh ing wayah bengi banjur bidhal dalah rakyat kang ndherekake kabeh, sarta ana ing Sikhem tumuli nganakake panyegatan patang pantha kanggo nglawan Sikhem.

אבימלך ויקם העיר שער פתח ויעמד עבד בן- נעל ויצא 35
 Abimèlèkh lan-ngadeg kitha gapura lawang lan-ngadeg Èbed putra- Gaal Lan-medal
[H0040](#) [H8179](#) [H6607](#) [H5975](#) [H5651](#) [H1603](#) [H3318](#)

המארכ: מן- אתו אשר- והעם
 panggenan-ngadhang saking- kaliyan-piyambakipun ingkang- lan-umat
[H3993](#) [H0854](#)

Bareng Gaal bin Ebed metu lan ngadeg ana ing ngarepe gapuraning kutha iku, Sang Abimelekh pinuju budhal saka ing panyegatan karo rakyat kang ndherekake.

עם הנה- זבל אל- ויאמר העם את- נעל וירא- 36
 umat lah-punika- Zebul dhateng- lan-ngandika umat - Gaal Lan-ningali-
[H2009](#) [H2083](#) [H0413](#) [H0559](#) [H0853](#) [H1603](#) [H7200](#)

את זבל אלי ויאמר וההרים מראשי יורד
 - Zebul dhateng-piyambakipun lan-ngandika redi-redi saking-pucuk mudhun
[H0853](#) [H2083](#) [H0413](#) [H0559](#) [H2022](#) [H3381](#)

ס כאנשים: ראה אתה וההרים על
 § kados-tiyang ningali panjenengan redi-redi wewayangan
[H0376](#) [H7200](#) [H2022](#) [H6738](#)

Bareng Gaal weruh bala mau banjur matur marang Sang Zebul: "Lah kok wonten tiyang kathah ingkang mandhap saking pucaking redi." Sang Zebul mangsuli: "Iku wayanganing gunung, kang koksengguh wong."

יורדים עם הנה- ויאמר לדבר- נעל עוד ויסף 37
 mudhun umat lah-punika- lan-ngandika kangge-ngandika Gaal taksih Lan-nglajengaken
[H3381](#) [H2009](#) [H0559](#) [H1696](#) [H1603](#) [H5750](#) [H3254](#)

מעוננים: אלון מדרף כא אתה וראש- הארץ טבור מעם
 tiyang-nujum wit-èk saking-margi rawuh setunggal lan-golongan- bumi puser saking-ing
[H0436](#) [H1870](#) [H0935](#) [H0259](#) [H0776](#) [H2872](#)

Nanging Gaal matur maneh: "Lah wonten tiyang kathah ingkang mandhap saking redi Pusering Siti lan wonten sapantha malih dhateng saking margi wit elon Pameca."

אָשָׁר	פִּיךָ	אָפּוּא	אֵיהּ	זָבֵל	אָלִיוּ	וַיֹּאמֶר	38
ingkang	tutuk-panjenengan	sapunika	pundi	Zebul	dhateng-piyambakipun	Lan-ngandika	
	H6310	H0645	H0346	H2083	H0413	H0559	

הָעָם	זֶה	הָלֵא	נַעֲבֹדְנוּ	כִּי	אֲבִימֶלֶךְ	מִי	הָאָמֶר
umat	punika	sanès-ta	kita-ngladosi-piyambakipun	supados	Abimèlèkh	sinten	ngandika
	H2088	H3808	H5647		H0040	H4310	H0559

וְהִלָּחֵם	עֵתָהּ	מִי	מֵדָל	בּוֹ	מֵאַסְתָּהּ	אָשָׁר
lan-perang	sapunika	mugi	medal-	piyambakipun	panjenengan-nampik	ingkang
	H6258	H4994	H3318			

ס בּוֹ :
 § kaliyan-piyambakipun

Paring wangsulane Sang Zebul marang Gaal: “Ana ing ngendi saiki cangkemmu kang duwe pangucap: Abimelekh iku sapa, dene aku kok padha ngawula marang dheweke? Iki wong-wong kang padha kokcampahi. Saiki majua tempuhen iku!”

בְּאִימֶלֶךְ :	וְהִלָּחֵם	שִׁיחֵם	בְּעַלְיָ	לְפָנַי	גָּעַל	וַיֵּצֵא	39
kalian-Abimèlèkh	lan-perang	Sikhèm	para-pangageng	ing-ngajeng	Gaal	Lan-medal	
H0040		H7927	H1167	H6440	H1603	H3318	

Gaal banjur mangsah sinawang dening wong ing kutha Sikhem nempuh perang nglawan Sang Abimelekh.

רַבִּים	תְּלָלִים	וַיִּפְלֹ	מִפָּנָיו	וַיֵּנֶס	אֲבִימֶלֶךְ	וַיִּרְדֹּפֵהוּ	40
kathah	ingkang-tatu	lan-dhawah	saking-ngajeng-ipun	lan-mlajeng	Abimèlèkh	Lan-nguber	
		H5307	H6440	H5127	H0040	H7291	

עֵד- פֶּתַח הַשְּׁעָרָה :
 ngantos- lawang gapura
[H5704](#) [H6607](#) [H8179](#)

Nanging tumuli dioyak dening Sang Abimelekh lan lumayu saka ing ngarsane, sarta akeh kang padha mati nganti tekan ing sangarepe gapura.

וְאֵת-	גָּעַל	אֵת-	זָבֵל	וַיִּנְדָּשׁ	בְּאַרְוּמָה	אֲבִימֶלֶךְ	וַיֵּשֶׁב	41
lan-	Gaal	-	Zebul	lan-nundhung	ing-Aruma	Abimèlèkh	Lan-manggèn	
H0853	H1603	H0853	H2083	H1644	H0725	H0040	H3427	

בְּשִׁיחֵם : מִשְׁכַּת אֲחִיו
 ing-Sikhèm saking-manggèn para-sadèrèk-ipun
[H7927](#) [H3427](#) [H0251](#)

Dene Sang Abimelekh iku tetep ana ing Aruma, nanging Sang Zebul nundhung Gaal karo para sadulure, temah padha ora bisa tetep manggon ana ing Sikhem.

וַיִּנְדָּו	הַשְּׂרָה	הָעָם	וַיֵּצֵא	מִמְּחֶרֶת	וַיְהִי	42
lan-dipun-cariyosaken	dhateng-pategilan	umat	lan-medal	énjingipun	Lan-dados	
H5046			H3318	H4283	H1961	

לְאֲבִימֶלֶךְ :
 dhateng-Abimèlèkh
[H0040](#)

Esuke wong ing kutha kono padha metu menyang ing pategalan. Bareng prakara iku diaturake maang Sang Abimelekh,

43
 בְּשָׂרָה ing-pategilan וַיֵּאָרֶב lan-ngadhang וְגֵחָצִים lan-mbagi הָעָם umat אֶת- - וַיִּקַּח Lan-mendhet
[H0693](#) [H7969](#) [H2673](#) [H0853](#) [H3947](#)

עֲלֵיהֶם nglawan-piyambakipun וַיִּקָּם lan-ngadeg הָעִיר kitha מִן- saking- יָצָא medal הָעָם umat וַהֲנִיָּה lan-lah-punika וַיִּרְא lan-ningali
[H3318](#) [H2009](#) [H7200](#)

וַיִּקָּם:
 lan-nggempur
[H5221](#)

Sang Abimelekh tumuli mbekta balane, diperang dadi telung pantha sarta nata panyegatan ana ing pategalan. Bareng katon wong-wong padha metu saka ing kutha banjur ditempuh lan dipateni.

44
 וַיַּעֲמֵדוּ lan-ngadeg וַיִּשְׁטְוּ nyerang עָמּוּ kaliyan-piyambakipun אֲשֶׁר ingkang וַהֲרָאשִׁים lan-para-golongan וַאֲבִימֶלֶךְ Lan-Abimèlèkh
[H5975](#) [H6584](#) [H0040](#)

אֲשֶׁר ingkang כָּל- sedaya- עַל- ing-nginggil- פָּשְׁטוּ nyerang הָרָאשִׁים golongan וַשְּׁנֵי lan-kalih הָעִיר kitha שָׁעַר gapura פֶּתַח lawang
[H3605](#) [H6584](#) [H8147](#) [H8179](#) [H6607](#)

וַיִּקָּם:
 lan-nggempur בְּשָׂרָה ing-pategilan
[H5221](#)

Sang Abimelekh karo bala sapantha kang ndherekake iku padha nempuh lan banjur mapan ana ing gapuraning kutha, dene kang rong pantha padha nempuh lan mateni kabeh wong kang ana ing petegalan.

45
 וְאֶת- lan- הָעִיר kitha אֶת- - וַיִּלְכְּדוּ lan-nawan הַחוּא punika הַיּוֹם dinten כָּל sedaya בָּעִיר ing-kitha נִלְחָם perang וַאֲבִימֶלֶךְ Lan-Abimèlèkh
[H0853](#) [H0853](#) [H3920](#) [H1931](#) [H3117](#) [H3605](#) [H0040](#)

וְהָעָם וְאֶת- אֲשֶׁר- ingkang- וַיִּתֵּן lan-ngrubuhaken הָרֶג mejahi בָּהּ ing-ngriku וַיִּזְרַעְהָ lan-nyebar מְלַח: uyah
[H4417](#) [H2232](#) [H0853](#) [H5422](#) [H2026](#)

Sang Abimelekh panempuhe marang kutha iku nganti sadina muput; kuthane direbut lan wong-wong saisine dipateni, kuthane digempur lan disawuri uyah.

46
 בְּעָלֵי para-pangageng מְגִדְלֵ- menara- וַיִּשְׁמְעוּ Lan-mireng וַיִּבְאוּ lan-mlebet שִׁכְחֵם Sikhèm אֶל- dhateng- צָרִיחַ betèng
[H6877](#) [H0413](#) [H0935](#) [H7927](#) [H4026](#) [H1167](#) [H3605](#) [H8085](#)

בְּרִית: Bérít אֵל El בֵּית griya
[H1286](#) [H0410](#)

Bareng wong saisine kutha Menara-Sikhèm krungu kang mangkono iku, banjur padha lumebu ing guwa sangisore kabuyutane El-Berit.

47
 בְּעָלֵי para-pangageng כָּל- sedaya- הַתְּקֵבָצוּ nglempak כִּי bilih לְאֲבִימֶלֶךְ dhateng-Abimèlèkh וַיִּנְדַּר Lan-dipun-cariyosaken
[H1167](#) [H3605](#) [H6908](#) [H0040](#) [H5046](#)

מְגִדְלֵ- menara- שִׁכְחֵם: Sikhèm
[H7927](#) [H4026](#)

Sang Abimelekh nuli dicaosi uninga, yen sakehing wong ing kutha Menara-Sikhèm nglumpuk ana ing kono.

אָשֶׁר- הָעַם וְכָל- הוּא צַלְמוֹן הָר- אַבִּימֶלֶךְ וַיַּעַל
 ingkang- umat lan-sedaya- piyambakipun Zalmon redi- Abimèlèkh Lan-mingghah
[H3605](#) [H1931](#) [H2022](#) [H0040](#) [H5927](#)

וַיִּכְרֹת בְּיָדוֹ הַקְּרָדְמוֹת אֶת- אַבִּימֶלֶךְ וַיִּקְחֵהוּ אֶתוֹ
 lan-negor ing-tangan-ipun wadung - Abimèlèkh lan-mendhet kaliyan-piyambakipun
[H3772](#) [H3027](#) [H7134](#) [H0853](#) [H0040](#) [H3947](#) [H0854](#)

וַיֵּאמֶר שָׁכְמוּ עַל- וַיִּשָּׂם וַיִּשְׂאָהּ שׁוֹכֵת עֵצִים
 lan-ngandika pundhak-ipun ing-nginggil- lan-mapanaken lan-ngangkat wit pang
[H0559](#) [H7926](#) [H5375](#) [H6086](#)

עָשִׂיתִי רְאִיתֶם מָה עָמַד אֶשֶׁר- הָעַם אֶל-
 kula-tindakaken panjenengan-ningali menapa kaliyan-piyambakipun ingkang- umat dhateng-
[H7200](#) [H4100](#) [H0413](#)

מָה־רוּ עָשׂוּ כְמוֹנִי:
 kados-kula tindakna énggala
[H3644](#)

Sang Abimelekh dalah sabalane kabeh tumuli mungghah ing gunung Zalmon. Sang Abimelekh banjur mundhut wadung lan ngethoki pang-panging wit-witan, tumuli dipanggul sarta dhawuh marang wong kang padha ndherekake: "Enggal padha nindakna apa kang daklakoni, kang padha kok deleng iki!"

אַבִּימֶלֶךְ אַחֲרֵי וַיִּלְכוּ שׁוֹכָה אִישׁ הָעַם כָּל- נָם- וַיִּכְרֹתוּ
 Abimèlèkh wingkingipun lan-tindak pang saben-tiyang umat sedaya- ugi- Lan-negor
[H0040](#) [H3212](#) [H0376](#) [H3605](#) [H1571](#) [H3772](#)

וַיִּשְׂמָרוּ הַצְּרִיחַ עַל- הַצְּרִיחַ וַיִּצְיִיתוּ וְעַלֵיהֶם אֶת- הַצְּרִיחַ
 lan-mapanaken ing-nginggil- betèng lan-ngobong ing-nginggil-ipun lan-
[H6877](#) [H0853](#) [H3341](#) [H6877](#)

כִּיאֶלֶךְ שָׁכַם מְנַדְלֵ- אַנְשֵׁי כָל- נָם וַיִּמְתּוּ בְּאֵשׁ
 kirang-langkung-sèwu Sikhèm menara- para-tiyang sedaya- ugi lan-pejah kalayan-latu
[H0505](#) [H7927](#) [H4026](#) [H0376](#) [H3605](#) [H1571](#) [H4191](#) [H0784](#)

אִישׁ וְאֵשָׁה: פ
 lan-èstri tiyang
[H0802](#) [H0376](#)

Balane banjur iya padha ngethoki pang dhewe-dhewe sarta ndherekake Sang Abimelekh; kayune tumuli ditumpangake ing guwa mau, sarta guwa iku diobong klawan geni ana ing sadhuwure sirahe wong-wong mau, temah wong-wong saisine kutha Menara-Sikhem iya padha mati, lanang lan wadon watara wong sewu.

וַיִּלְכְּדֵהָ: וַיִּלְכְּדוּ בְּתַבְּצִין וַיִּתֵּן אֶל- אַבִּימֶלֶךְ וַיִּלְכְּדוּ
 lan-nawan ing-Tèbèz lan-makèmah Tèbèz dhateng- Abimèlèkh Lan-tindak
[H3920](#) [H8405](#) [H2583](#) [H8405](#) [H0413](#) [H0040](#) [H3212](#)

Sawuse mangkono Sang Abimelekh banjur nglurugi kutha Tebes, nuli dikepung lan dibedhah.

וּמְנַדְלֵ- עַז הַתְּנָה בְּתוֹךְ- הָעִיר וַיָּגֶסּוּ שָׁמָּה כָל-
 Lan-menara- kiyat wonten ing-tengah- kitha lan-mlajeng ing-ngriku sedaya-
[H4026](#) [H5797](#) [H1961](#) [H8432](#) [H5127](#) [H8033](#) [H3605](#)

וְהַנְּשִׁים הָאֲנָשִׁים וְכָל- בְּעַלֵי הָעִיר וַיִּסְגְּרוּ בְּעָרָם
 lan-para-èstri para-tiyang lan-sedaya lan-para-pangageng kitha lan-ngunci wingkingipun
[H0802](#) [H0376](#) [H3605](#) [H1167](#) [H5462](#) [H1157](#)

וַיַּעַל וְעַל- נָג הַמְּנַדְלֵ: ing-nginggil- lan-mingghah
 payon menara
[H1406](#) [H4026](#) [H5927](#)

כְּרֵאשׁוֹם	אֱלֹהִים	הַשִּׁיב	שָׁחֵם	אֲנָשִׁי	רֵעַת	כָּל-	וְאֵת	57
ing-sirah-ipun	Gusti-Allah	mbalikaken	Sikhèm	para-tiyang	piawon	sedaya-	Lan-	
	H0430	H7725	H7927	H0376		H3605	H0853	
פ	יְרֻבָּעַל:	בֶּן-	יוֹתָם	קִלְלַת	אֱלֹהֵם		וְתָבֵא	
¶	Yérubaal	putra-	Yotam	laknat	dhateng-piyambakipun-sedaya		lan-rawuh	
	H3378		H3147	H7045	H0413		H0935	

Mangkono uga sakehing durakane wong ing Sikhèm iya ditempuhake marang sirahe dhewe dening Gusti Allah. Kaya mangkono dadine ipat-ipate Sang Yotam bin Yerubaal kang tumanduk marang wong-wong mau.